

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Politikai lap.

TELEFON: 123-45.

[Alapította:

LATINOVITS PÁL

Felelős szerkesztő:

PETO LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 34 K. Fél évre 17 K. Negyed évre 8 K 50 f.

Tanítóknak, aljegyzőknek, írásoknak, földműveseknek és szegényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 28 kor. félévre 14 kor. negyedévre 7 kor.

Megjelenik hetenként kétszer.

Baloghy ingadozása.

A fővárosi lapokban a forradalom első napjaitól kezdve állandóan azt olvassuk, hogy a kormánynak az a szándéka, hogy dr. Baloghy Ernőt Szerbiába követté küldje ki s őt a szerb magyar ellentétek elsimitásával bizza meg. Ezt a hírt a 8 Órai Újság keddi számában hosszabb idevágó jelentés kapcsán megerősíti. A kinevezés gondolatával tehát — ugylátszik — komolyan foglalkoznak. Annyira komolyan, hogy Baloghy a Károlyipárt klubjában már fogadta is a gratulációkat.

Mi azonban mégse hisszük, hogy ez a kinevezés tényleg meg fog történni. Nem hisszük egyrészt azért, mert Szerbiával való viszonyunk ma még tisztázatlan, diplomáciai összeköttetésünk a dolgok természeténél fogva rendezetlen. A kölcsönös követküldésre az alap még nem jött létre, s bizony hosszú idő fog eltelni, még létrejön.

Másrészt pedig kizártnak tartjuk Baloghynak ebben a viszonylatban való megbízását abból az okból, mert hiszen Baloghy Ernő Bács-Bodrogvármegyének főispáni hatáskörrel felruházott kormánybiztosa. Az ő irányítása mellett történt a vármegyében a forradalmi átalakulás és az ő vezetésével és közreműködésével kergettek egymást az ezzel kapcsolatos politikai jelenségek és események. Az ő főispáni működésének hatása alatt támadtak az új helyzetek. Ő tartozik ezeket figyelemmel kíséreni, mert ezeknek következményeiért ő viseli jórészt a felelősséget.

Ha a kormány Baloghyt a főispáni székből eltávolítaná, aligha találna helyébe más embert. Senki se vállalná azoknak az ügyeknek elintézését, melyek Baloghy főispánisága alatt, az ő tevékenységének nyomán támadtak. A szüntelen rekvirálásokból, a Windischgrätz hercegnek lelkes ügyszeregetől áthatott korlátlan ajánlások és szállítások különleges módszerét, mely most a megszálló szerb csapatok számára iskola, más aligha követhető.

A fenforgó viszonyok között Baloghy az egyetlen ember, aki a bácsmegyei főispáni székbe való. Őt tehát onnan kiemelni nem lehet, nem szabad.

Veszedelmes példa.

Topolyáról vett tudósításunk szerint az ottani Nemzeti Tanács Bodrog Mór gyáros elnöklésével elhatározta, Fekete Endre közlekedési jegyzőt állásától elmozdítja s helyét Vermes Endre főszoigabirói számvevővel tölti be. Elhatározását nyomban végre is hajtotta.

Fekete Endrét annak idején a fővárosi formák szigorú betartásával választották meg. Az ő működése ellen tehát jogi szempontból kifogást nem emelhetek. De erkölcsi tekintetben sem; mert Fekete hivatását komolyan, lelkiismeretesen, a község érdekeinek megfelelően teljesítette.

Egy „hibája” azonban volt. Nem foglalkozott pártpolitikával, nem vett részt pártpolitikai küzdelmekben, távol tartotta

magát azoktól a veszedelmes pártharcoktól, melyeknek egyik vezetője a topolyai Nemzeti Tanács elnöke volt. Ez volt — ugylátszik — az oka, hogy helyéről elmozdították.

Meggondolták-e a topolyai urak, hogy ezzel az önkényes elhatározásukkal mit tettek? Tudják-e, hogy ehhez nem volt joguk? Ilyen intézkedésre még a forradalom szülte állapotokban is csakis a belügyminiszternek van joga.

Mit szólnának Bodrog Mór és társa ha holnap Topolyán más Nemzeti Tanács alakulna, mely az ő módszerüket ellenük alkalmazná? Ha erejüket hasonló igazságszeretettel velők szembe éreztetné?

Amit önök, topolyai urak, tettek, veszedelmes cselekedet!

Nem olyan időket élünk, hogy egymás ellen szítsuk az izgalmat, az elkeseredést, a harcot. Ha ezt a szerencsétlen országot meg akarjuk menteni a bajtól, a veszedelmektől, akkor kerülnünk kell a Bodrog-féle módszerek alkalmazását s inkább a béke, az egyetértés, az összetartás érzését kell ápolnunk.

Iám, mennyire szebb, nemesebb, meghatóbb a pacséri eset. Ott is volt helyi háboruskodás a jegyző választás körül. De amint a közéleti helyzet fölborult, Arany lelkész nyomban visszavonta a főlebbezést, hogy a község belbékéjét megmentse.

Lehetséges-e?

A Nap című lap azt írja, hogy az óbecsei Nemzeti Tanács felhívást adott ki, melyben kifejezi azt a kívánását, hogy a zavargások miatt elmenekült zsidók és más alkalmatlan lakók maradjanak állandóan távol a községtől, mert jelenlétük sérti a közérdeket.

Nem volt módunkban megállapítani, igaz-e ez a furcsa hír. Mi nem hiszünk benne. De ha tényleg megtörtént volna ez a szokatlan, és a mai komoly időkbe bele nem illő felhívás, akkor azt el kell itélnünk.

Azok az urak, akik ezt a felhívást kibocsátották, gondoljanak arra, hogy alakulhat olyan Nemzeti Tanács, mely az ő távollétüket tartja kívánatosnak. Az ellentétek, a gyűlölet szítása helyett ápolják a szeretetet, a kölcsönös megértést, az egyetértést. Erre van most szükség és nem ilyen elitelendő intézkedésekre.

Megnyugtató szerb kiállítvány.

Zenta, 1918. nov. 24. (Saját tudósítónktól). Jovánovits Grigorije szerb őrnagy, a zental megszálló szerb csapat parancsnoka a következő megnyugtató keltő kiállítványt intézte a város lakosságához:

A városban az a hír terjed, hogy a volt nemzetőrség a lakossággal együtt a szerb hadsereg elleni támadásra szervezkedik.

Értesítem a polgármestert, hogy ha legkisebb rendezetlenség vagy gyilkosság a város területén előfordul vagy a szerb hadsereg meg lesz támadva, fegyveres megtorlással fogok élni.

A város közigazgatási tagjai személyesen szoknak tekintem.

A békeszerződés értelmében a szerb hadsereg által megszállt területeken sem ujoncozás, sem mozgósítás nincs megengedve. Mindenki, aki parancsalmnak ellenszegül, mint zendülő, a törvény szigorával fogom sújtani.

Hire jár, hogy a szerb megszálló hatóság az összea fiatal embereket Szerbiába fogja szállítani. Kijelentem, hogy a városból senkit sem fogok eltávolíttatni, amíg a törvényeknek megfelelően viselkedik. A azerzdésileg lekötött emberanyag, amelyet Magyarország köteles Szerbiának adni, a szerb hadsereg által megszállt területekről elő nem állítható, mert a magyar hatóságok rendelkezési hatalma csak a határig terjed, vagyis Baja—Szabadka—Maros torkolata vonaltól északra.

A határon túl — Magyarországra — való utazás, valamint a kivitel is a további intézkedésig szünetelni fog. A határon belül is csak a Térparancsnokság engedélyével lehet utazni.

Az a hír is terjedt al a városban, hogy a szerb hadsereg összeszedi a városban található összes pénzkészleteket és Szerbiába szállítja.

Kijelentem, hogy ez rosszhiשמű hazugság. Mind e híreket egyesek, a lakosok között különböző tendenciával terjesztik.

Ajánlom tehát mindenkinek, hogy minden hir felől, amely a városban kering, közvetlenül ndlam, mint a megszállott területek parancsnokánál keressen meggyőződést és mindaddig, amíg én ezen híreket meg nem erősítem, tekintsek ezen híreket olyanoknak, amelyeket a rend és köznyugalom ellenségei terjesztik, de amelyek végeredményében csak a polgárság kárára vannak, kmely amugyls állandóan feszült és felhevült állapotban van.

Mindenkinek különbség nélkül rendelkezésére állok minden lehető felvilágosítással, amelyek minden adott esetben pontosan is igazak lesznek.

A polgármester szives lesz még ma ezt a lakosságnak köztudomására hozni és a fentiekben való alkalmazkodást elrendelni.

Grigorije H. Jovánovics
városparancsnok, őrnagy.

Konyovits Dávidról.

A Bácsmegyei Napló nov. 17 ik száma dr. Konyovits Dávid orsz. képviselőről a következő sertő és durva hangú közleményt hozza:

Dr. Konyovits Dávid ügyvéd, Zombor város volt munkapárti képviselője, a képviselőház elnökségéhez intézett levelében bejelentette, hogy mandátumáról lemond. Konyovits Dávid október 30-án kilépett a munkapártból is, most pedig amikor a szerbek bevonultak Zomborba, sietett lerázni magáról minden olyan terhet és eltépni a kapesót, ami a magyar államhoz fűzte. Konyovits igazi kalandor politikus volt, aki választóinak azt ígérte, hogy küzdeni fog az általános titkos választójogért és mégis megmaradt a munkapártban a jogtörő választói törvény megszavazása után is. Csakhogy akkor az érdekel azt kívánták, most pedig dr. Konyovits az új helyzet felé akar passzibilis lenni.

Hogy Konyovits Dávid képviselői mandátumáról jódelölt lemondott-e, nem tudjuk. De ha lemondott, követte Barfa Ödönnek és még több képviselőnek példáját, akik szintén a ház feloszttása előtt mondták le.

Azt se tudhatjuk, hogy Konyovitsot lemondásában milyen okok késztették. Erre fölvilágosítást adni, ő egyedül hivatott.

Egyről azonban tájékozva vagyunk. Tudjuk azt, hogy a választóinak adott azt az ígérteit, hogy az általános, egyenlő, titkos választójogot fogja követelni — sohase szegte meg. Amikor első ízben terjesztették a választójogot, a mun-

kopári vezéreitől követelte a legszélesebb keretben való kiterjesztést, s mert ezt a követelését nem teljesítették, kilépett a pártból. Később ismét belépett. Most pedig, amikor Wekerle újabb törvényhozási intézkedés tárgyává tette a választójogi javaslatot, ez ellen állást foglalt, mert nem elégítette ki főfogását. A párt vezéreinek — sőt előtünk is — kijelentette, hogy az általános, egyenlő, tükös választói jog híve s emiatt Wekerle javaslata ellen foglal állást.

A szerb katonák Szenttamáson.

Szenttamás, 1918. nov. 25. (Saját tudósítónktól.) November 16-án érkezett Verbász felől vonaton Vukotics főhadnagy vezetésével 200 főnyi szerb gyalogság. Az állomáson a szerb Nemzeti Tanács elnöke Dobanovicski Pál, a községben a piac terein pedig a Nemzeti Tanács alelnöke fogadta az óriási számban megjelent ünneplő közönség lelkes tüntetése közepette. A piac térről a katonaság a nép ezreitől kísérve a gör. kel. szerb templomba vonult, ahol a helybeli papság hálaadó isteni tiszteletet szolgáltatott. A mise után a katonaság a helybeli római katolikus templomba ment, ahol az érkezőket Fánecy Antal plébános a helybeli magyarsággal együtt fogadta. A plébános beszédet intézett a szerb katonákhoz és abban a hitben, hogy a magyarság szokásait, egyházát és kultúráját tiszteletben fogják tartani, üdvözölte őket. A beszédet szerb nyelven Runico Vitomir alelnök tolmácsolta.

A templomból az egész menet s városház előtti térre vonult, ahol a szerbeket temperamentumos beszéddel dr. Rodánovits Zsivko községi orvos ünnepelte. A beszéd mély benyomást tett a hallgatóságra.

Innen a néptömeg oszlani kezdett. Akinek jutott, magával vitt egy-egy katonát, hogy azt megvendégelje. Mindenhol a legszebb rend volt.

Másnap a szerb tiszték és katonaság a rend fenntartására irányuló intézkedéseket tették meg, a lakosság nagy bizalommal tekint a katonai rendszabályok iránt.

Vukotics főhadnagy állandóan a község házában berendezett hivatalos helyiségében tartózkodik, mindenkit meghallgat és széles látkörrel és nagy körültekintéssel intézkedik, ami megnyugvással szolgál.

Forradalmi állapotok.

A forradalom idejében támadt rablások és fosztogatások gyorsan elmúltak. A rend és nyugalom az egész vármegyében helyreállott. A közbiztonsági állapotok kielégítőek, ahhoz az ártáni csapatok jelenléte is hozzájárult.

A forradalmi eseményekről újabban eme jelentéseket kaptuk

saját tudósítónktól:

Ujvidék. A helybeli szerb Nemzeti Tanács nov. 25-ikére Ujvidékre nemzetgyűlést hívott össze, melynek az a célja, hogy Bácsmegeye és a Bánát szerbjei és bunyevácjai a jövőben való hovatartozásukról döntsenek. Minden ezer szerb lakosnak 1 delegáltja van. Azok a községek, amelyekben nincs ezer szerb vagy bunyevác, más községekhez csatlakoznak.

Ujvidék. Profuma Béla polgármestert és több tisztviselőtársát a szerb Nemzeti Tanács elmozdította állásáról. Profuma többedmagával Budapestre utazott, ahol elmozdításáról jelentést tett Károlynak és a belügyminiszternek. Az Ujvidékről menekült magyarok jórésze már vissza érkezett.

Budapest. Profuma Béla ujvidéki polgármester nov. 20-án a Hungaria szállodában beszámolt a helyben tartózkodó ujvidéki menekülteknek városuk jelenlegi közállapotairól.

Szabadka. Az itteni szerb bunyevác Nemzeti Tanács Milodánovits Simon ezredes elnökletével mindent elkövet, hogy a rendet és nyugalmat, valamint az egyes nemzetiségek között fennálló békét megővje. November 6-ika óta nem is történt rendezés. A szerb csapatok katonai kötelességeiket teljesítik. Politikával nem foglalkoznak.

Doroszló. Itt is voltak nagymérvű zavargások. Rohaim, Robitschek, Loschitz és mások kereskedéseit teljesen kifosztották. Az egyes lakókat bántalmazták. Csak egy kereskedőt, Ziegler Samunét kímélték meg. A fosztogatók ezt azzal magyarázták meg, hogy olyan kereskedő, aki a háborúban vagyont nem gyűjtött és akinek az ura a harctéren szolgált, megérdemli a kíméletet és védelmet.

Apatin. Községünkben zavargások voltak. Jablonszky Aladár főszolgabíró Budapestre utazott és a Gellértfürdő szállodájában szállt meg.

Zombor. Az itteni magyarság elítéli Baloghy főispánt, hogy a legkomolyabb időkben elhagyta székvárosát, holott az ő jelenléte nagyon hozzájárulna a feszültség tompításához.

Zombor. A vármegyei és városi tisztviselői kar főbb magyar tagja elhagyta városunkat.

Baja. Az itteni kereskedések kifosztása csak most érezteti igazán veszdelmes hatását. A kereskedők még mindig zárva tartják üzleteiket, mert nem mennek újabb árukat hozatni. Emiatt a házi szükségletek kielégítése lehetetlenül válik, aminek a közélet minden vonalára komoly következményei mutatkoznak. Meskó főispán mindent elkövet, hogy a normális állapotokat biztosítsa. Az itten tartózkodó szerb katonaság kifogástalanul viselkedik. A felsőbb parancsot híven teljesíti.

Hajós. A Kis Kunhalmi Helyi Értesítő a következő érdekes dolgot közli:

Hogy a szerb katonaság igen közel van hozzánk. Különböző fantasztikus hírek terjednek el Halason. Három napja az a hír van forgalomban, hogy Hajósa több szerb tiszt érkezett. A szerb tiszték megjelentek Kricsfalussy Ferenc alezredesnél és elmondták, hogy úgy értesültek, Halason nincsen meg a teljes rend és ha szükséges a szerb katonaság bevonul Hajósa rendet teremteni.

A legilletékesebb katonai helyen kérünk erre nézve felvilágosítást.

— Ott azt mondták nekünk, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak. A szerb tiszték nem voltak Halason és nem jártak Kricsfalussy alezredesnél.

— De megtörténhet, ha Halason vagy a környéken zavargások lesznek, rendszerintás végett a szerbek bejövnek is jönnek. Éppen azért — mint mondták nekünk katonai helyen — mindenkinek kötelessége, hogy az a rend, ami most a városban és a szomszédos környéken van, továbbra is megmaradjon.

Zombor. Dr. Konyovits Dávid volt orsz. képviselő és dr. Lallosevits János, az itteni szerb vezérel megjelentek Kleiner Lajos polgármester előtt és a következőket jelentették ki: A szerb hadseregnek Zombor városába történt bevonulása, illetve a város katonai megszállása folytán, senkinek sem vagyonában, sem személyében bántódása vagy sérelme nem lesz. A megszálló csapatoknak egyik főcélja a rend, a nyugalom és a közbiztonság fenntartása. A politikai hovatartozás és a határok megállapításának kérdése a nemzetközi békekonferencia feladata lesz, amely minden ezzel összefüggő kérdést a nemzetközi jog, a törvények és az emberiség szabályának szigorú betartásával fog döntésre juttatni. Sem a tisztviselőknak, sem a nyugdíjasoknak, sem a közéleti életben bármilyen alkalmazottaknak és egyéneknek nincs okuk nyugtalanságra, senkinek egzisztenciája nem lesz tönkretéve és a szerb és bunyevác nemzeti tanács ez alkalommal is hangsúlyozottan kívánja kifejezni azon reményét és óhaját, hogy azokkal a más nemzetbeli polgársaival, különösen pedig a magyarsággal, amellyel évszázadok óta testvéri kötelékekkel van egybefűzve, a jövőben is szerelében, kölcsönös megértésben és megbecsülésben óhaját élni, bármit is hozzon a jövő.

Ujvidék. Az itteni szerb nyelvű Szloboda a következőket írja: Az összes budapesti magyar és német lapok bizonyos kárörömmel hozzák hírl, hogy a magyar kormány Ujvidék volt rendőrfőkapitányát kormánybiztossá nevezte ki. Erre csak annyi a megjegyezni való, hogy nekünk a magyar kormány semmit le megbizottja nem kell és egyáltalán nem ismerjük el a magyar kormány kompetenciáját. Egyáltalában nem ismerjük el a magyar kormányt. Baranya, Bácska és Bánát nem Magyarország és itt nincs a magyar kormánynak semmiféle intézkedési joga. E területen csupán egy politikai hatalom van és ez eddig a szerb Nemzeti Tanács, a szerbek, bunyevácok és a többi szlávok nagy nemzeti tanácsa, amely jövő hétfőn fog összehívni formállog és keresztülvizeli azt, ami már tényleg megtörtént: Bácska, Baranya és Bánát elszakadását a volt Magyarországól és azok ideiglenes népkormányának megállapítását.

Topolya. A Bodrogh Mór elnöklésével működő helyi Nemzeti Tanács Fekete Endre

községi jegyzőt pártpolitikai okokból elmozdította állásáról s helyébe Vermes Endre főszolgabírói számvivőt nevezte ki jegyzővé. Ez az intézkedés a község egyes köreiben nagy megdöbbenést keltett. Az elmozdított jegyző karának egyik igen jóra való, becsületes szándéku tagja. Zavargások nálunk nem voltak.

Nagybaracska. E hó 1-én a hazatérő katonaság lövéssel jelezte megérkezését. A lövöldözés aznap és éjjel, sőt másnap, 2-án is folytatódott. Ekkor reggel katonák dobzó utján a község házához csődítették a lakosságot, ott értelmellen dolgozról szónokoltak, majd bejárták a községet, a kocsmákban beügtak, a csőcselék hozzájuk csatlakozott. A zsidókereskedők üzleteit és lakásait megtámadták, pénzt csaltak ki tőlük, majd teljesen kifosztották őket. Ez a fosztogatás november 3-ig délig tartott. Ekkor megalakult a Nemzeti Tanács és megszervezték a nemzetőrséget 120 faggal, mire a nyugalom nyomban helyreállt, s azóta a legnagyobb rend uralkodik a községben. Káro utiak a következők: Lipkovits Mór, Perlessz Sándor, Fischer Ignác, Arnstein Adófi, Herskovics Lidor és Rosner Ignác kereskedők.

Tiszakálmánfalva. (Nyilatkozat) Csudálkozva olvastam a »Bácsmegeye« legutóbbi számában a Tiszakálmánfalváról szóló rémhírt. Téves információból kerülhetett az a hír becses lapjába. Kérem annak megcáfolását, mert kellemben reánk nézve, hogy községünk, ahol teljes rend és csend volt, rossz színben tűnik fel az olvasóközönség előtt. A valódi tényállás a következő: 350 vagon volt kitolva a vágányokra, azok is ami állomásaitól pár kilométerre állottak. Ezeket a vagonokat 7 német katona őrizte, akik a szomszéd község lakosait kihasználva és pénzért árulták a cukrot, petróleumot. Természetesen a lakosság ennek a híre szűrével tudott az olcsó bevásárlási forráshoz, úgy hogy a német katonák nem bírtak ellenállni a mohó kaszai tömegnek, akiknek legtöbb része — éve az alkalommal, — pénztől hordta a felhalmozott holmikat. Kabol, Szentiván, Sajkagyörgye, Tiszakálmánfalva, Mozsor lakossága legnagyobb részt mind kiinn volt és a vagonokat nagyrészt kifosztották, azaz nyíltan kocsikkal hozták a holmikat. A benzines tartály felrobbanása fény. Rengeteg áldozata volt a robbanásnak. Községünkben 20-an haltak meg és 10—15-en sebeültek meg könnyebben. Más nem történt. Senkit falunkban ki nem fosztottak. Mindenki a helyén maradt csak Halbrohr kereskedő távozott, de már ő is visszajött. A mentésnél mi nem segítünk, csak a betegekkel, sebeülteket látogattuk meg, hogy vigasztaljuk őket. Községünkben most is teljes rend és nyugalom van. 11 tagból álló megszálló szerb őrség 12 nemzetőrünkkel együtt tartja fön a rendet. A szerb katonák kifogástalanul viselkednek. Még eddig semmi incidens nem történt. A vagonokból hordott dolgokat már összeszedték és a napokban szállítják be a beszedett legyverekkel együtt Ujvidékre. Még egyszer hangsúlyozom, hogy rendezés községünkben nem történt. Sehol nem törték be, senkit nem bántottak, senkit ki nem fosztottak. Kérem b. lapjában a téves információ folytán beküldött tudósítás helyesbítését. Gyökössy Dániel ref. lelkész.

Veprőd. Községünkben a helyi Nemzeti Tanácsnál némelyek nem voltak megelégedve s emiatt egy másik Nemzeti Tanácsot alakítottak. Az egyiknek Skultéty János tanító, a másiknak Gollits Miklós az elnöke. A két tanács egymással harcban áll. Nemzetőrség is alakult, melynek veze ője Remlinger András hadnagy. Michler Boldizsár jegyző mindent elkövet, hogy az egyes osztályok közt fennálló ellentétet elsimítsa.

Ada. Az itteni pusztítás rettenetes. A fosztogatók minden jobbmodu kereskedőhöz betörték, s mindent elraboltak. A kár több millióra rug. Ofner nagybirtokost és takarékp. igazgatót, ifj. Adler Zsigmondot, ld. Adler Zsigmondot, Mannheim Szmüt, Gollits Józsefet, Gollits Dávidot és másokat teljesen kifosztották. Amit el nem vihettek, azt összezsúrták.

Gombos. Itt is nagymérvű zavargások voltak. A horvátországi Dályáról átjött a zsidó káder egy csoportja és az itteni csőcselékkel szövetségbe, betört Szemző Gyula ny. főispán birtokára, melyet teljesen kifosztott. Mind a három pusztáról elhajtották az összes állatokat, elvittek a drága folszereléseket és tönkretették az el nem vihető berendezést. A kár meghaladja a másfél milliót.

Kerény. Községünkben a környékbeli állapotok háza miatt mozgolódás támadt. De csakhamar elcsendesedett. Minden rendben van. Szemző István ny. főispánt, ki családjával Budapestben van, hazavárják.

Uj közigazgatás Szabadkán.

Szabadka, 1918 nov. 23. (Saját tudósítónktól) A szabadkai szerb-bunyavác Nemzeti Tanácsa a városi tisztviselők nagy részét elmozdította állásukból. Helyükre olyan embereket látat el működésük megbízással, akikről feltételezték, hogy a Tanács fölfogását átérzi, törekvéseit előmozdítja.

Az új főelölviselők a következők:
Polgármester lett *Matievits István*.
Helyettes polgármester *Vojnits Tuncis István*.
Adóügyi tanácsnok *Dulles Máté*.
Főjegyző *Perasics József dr.*
Főszámvevő *Öbcsöl Péter*.
Rendőrfőkapitány *Miatov Milorád*.
Főmérnök *Iskovits Ivandéics Imre*.
Házipénztárnok *Manojlovics Dusan*.
Pénzügyi tanácsos *Rajcsics Sándor*.
Adópenztárnok *Nedelkovics Miledin*.

Az új polgármester csütörtökön összehívatta a városi tisztviselőket a tanácsaterembe és felszólította őket, hogy maradjanak mind a helyükön és dolgozzanak abban az új szellemben, melynek feladata a nép érdekeinek előmozdítása és a nemzetiségek közötti béke megővése.

Méhészeti fásítás.

II.

Itt van például az akácfa, mely ugyan el van terjedve hazánkban, de nem abban az arányban még lehetne; pedig termelési igénye alig van, a nemesebb talajt kivéve mindenütt vigau tenyészik, s amellett hogy edzett fa, virágja méhészeti szempontból elsőrangú anyag.

Szinte azt lehet mondani, hogy: ha az eperfa a selyemtermelésnek, akkor az akácfa a méhészetnek az alapja hazánkban. Mindezek dacára nem látjuk azt a nagyobbarány megbecsülést, melyet az akác megérdemelt, mert nem arról van szó, hogy egyes uradalmak felkarolják az akácfa termelést, hanem arról, hogy ott, ahol csak hely van, a megfelelő a talaj, mindenütt millió és millió számba lenne ültetendő az akác, hogy így például az Alföldön nemcsak a méhészeten lenne nagy segítség, de még a szerszám és tűzifa kérdést is meglehetne oldani. Méhészeti szempontból az akác után a hársfa az, mely elsősorban figyelmet érdemel annál is inkább, mert mint utcai sorfa is, azéles utcában jelesül megállja a helyét.

A kettős cél elérése szempontjából továbbá nem kisebb figyelmet érdemel még a juhar, az igér, nyír, nyár, kóris, gesztenye, Sophora, trombitafa, berkenye és a Gleditschiafa. Az itt felsorolt fafélések bő választékot nyújtanak ugyan a talaj, valamint az éghajlatra nézve is, mert vannak közülük nem kevés olyan, mely nemcsak a Felföldön, de az Alföldön is kitűnően megállják helyüket, s ugyancsak kiválóalkalmosak az szerint is, hogy melyik faj, vagy feleség felel meg az adott talajbeli viszonyoknak.

Mint köz tudomásu, méhészeti szempontból a fa virágzata bő fontossággal, tehát ebben a tekintetben az itt említett és felsorolt fafélések virágzatuknak időrendbeli megjelenése szempontjából is bőséges tárházat nyújta s alkalmat ad arra, hogy mindenhol a helyi viszonyoknak megfelelő beosztást és helyet kapjanak.

A méhészeti is istápoló fásítás kérdésének lényege tehát az, hogy a fásítás anyagának a szaporítása a jelenlegnél jóval nagyobb arányban történjen a így ott, ahol közlelből és közlelből tartanak fenn falkolát, ki kell terjeszkedni az olyan fafélések termelésére is, amelyek a helyi viszonyoknak megfelelőleg a méhészeti szempontjából is értékelni bírnak.

A megfelelő anyaggal meginduló fásításnál gondoskodás történjen arra nézve is, hogy a fák még egyedek szerint is elég helyet kapjanak, hogy növekedési természetüknek megfelelőleg tökéletesen kifejlődhessenek. Szűk utcában, illetve utakon az ilyen szándékkal való fásítás mellőzendő.

A legajánlatosabb a 8-10, méter távolságra való fásítás, az szerint, hogy az utat milyen széles, milyen a forgalmassága, s a bázak sora, vagy pedig szántóföld szegélyezését.

A méhészeti szempontjából való fásítás

ápolása, gondozása nem különbözik a más általános fásítástól, és amint vannak olyan fafélések, amelyek a növekedés tekintetében irányítást, beavatkozást nem igényelnek, addig mások ismét utalva vannak arra a támogatásra, amelyet a fásító kertész gondoskodása csak nyújthat.

Ha tehát méhészeti szempontból való fásításról van szó, van rá mód hogy a közgazdaságnak ez a fontos ága is kielégítést nyerhesen, csak helyesen kell alkalmazni a rendelkezésre álló eszközöket és módokat, hogy a munkát siker is koronázza.

Csérer Gyula, városi főkertész.

HIREK.

Halottak napján.

Almadozva, cél nélkül járok-kelek az idegen temetőben.

Az őszi szél bus nyögéssel borzongatja a sárguló falevelek megtépedt lombját. A lehullott száraz levelek zizegve húzódnak össze a járókelők léptei alatt, kiknek menésük is, mintha ólomsúlyal megnehezedett volna a bánatos hangulat nyomásán, mely gondolataikat kíséri, midőn a megemlékezésben a kegyeletet igyekszik leróni, elveszett kedveseik sirhanija felett.

Halottak napja van!

Hány megdört szív vonaglik, a mai szomorú napon a bánat terhe alatt, kik még néhány évvel ezelőt érintetlenek voltak kincseik birtokában, balga reményeik kíséretében, hosszú, boldog jövőt ígérve maguknak, most, mint lomb- és koronáktól megfosztott fák, megfogva hollyoganak a halottak hajlékal között, keresve kedveseik sírját, hogy sirva mondassák el fájdalmas panaszaikat azoknak, kiknek élet erejük, ma már csak porrá és hamuvá vált.

Öszetöprödött anyóka görnyed a frissen hantolt sírdomb mellett. Ocsó vékonyzáru fagygyertyáját próbálja meggyújtani, miközben könnyei, kövér cseppekben gördülnek le, barázdás fakó arcán.

Unokája fekszik az új sírban, ki a harc tényszerű betegségben halt meg.

Egyedül támasza volt. Halálával beköszöntött a szegénység és mélységes bánat a kis lakásba.

Fájdalma oly nagy, hogy lelke nem bír megnyugvással és bizalommal Istenhez emelkedni, hanem kétségbe esett jajgatással zugolódo szavakban ad kifejezést gondolatainak.

— Jaj Isteuem! miért vetted el tőlem? miért nem haltam meg inkább én helyette? Összetörve térdre rogy.

A hold kibontakozott a meghasadt felhők öléből, megjelenésével megvizsgálni kívánta a sírbavágyó halottjelölteit, mert szelid fényét rábocsátja a fejfára, megvilágítva a betűket, melyek tündöklőve hirdették a hős nevet.

Ifjú lány mély gyászban lépi át a temető kapuját. Karján nagy krizantemum-koszorút tartva. Igadozó léptekkel halad a tekervényes úton, minél közelebb ér a keresett sírbolthoz, annál inkább szorul el a szíve. Zokogva roskad le a sírbolt mellett levő kőpadra, bánattól megszedült fejét a kripta oldalára hajtva, melynek üregében fekszik eltemetett boldogsága.

A haza védelmében kapott sebelben hunyt el a forrón szeretett jegyes, kinek nagy tettekre jogosító élete, sok raményt vitt magával a sírba. Az örökös gyász visszahagyva menyasszonya megdört szívébe.

A sírbolt elején, arany betűkkel tündöklők messzire a hős neve.

Fiatal asszony tartja kis gyermekét karján. Kétfő ruhájában fogódzik. Piros, fehér, zöld viaszgyertyáskákat szorongatnak veresre fázott, hideg kezükben, folytonos kérdésekkel zaklatva a bonusgondolatokban elményedi szegény anyát: »Anyuska, még messze van apuka sírja? mikor érünk oda?»

Néhány perc után megállnak négyen, a szegényes sírdomb mellett, melynek fejfájára néhány őszi rózsát köt fel kebléről az özvegyen maradt anya. Azután sírni kezd. Meggyújtja egyenkint a viaszgyertyákat a fejfára erősíti. Közben intl gyermekéit, hogy térdeljenek le és imádkozzanak. Mert itt nyugszik a jó apuka, aki annyira szerette őket, kit a jó Isten elszólított, hogy egy jobb világban is kitüntesse. Miután hazáját, élete odaadásával oly feláldozóan védel-

mezte. Hogy hős volt, mutatja a keresztien a felirat: »Az ezüst vitézségi érem tulajdonosa.»

Ilyen és más sírok. Lejártszódot különböző történelem hősei az élet szilpadaról, alusszák örök álmukat a halottak birodalmában. Megújítva minden évben a kegyeletet, az új nemzedék szívében. Tanítom és megérem, hogy nincs oly hatalom, nagyság és dicsőség, melyet meg nem semmisítené és porba nem dönthetne a mulandóság megerősítésében a kielhetetlen halál.

Horváth Gizella.

Táitls Arkád — miniszteri tanácsos. A kormány dr. Táitls Arkád belügyminiszteri osztálytanácsost, miniszteri tanácsossá nevezte ki. Zombori földünknek eme előléptetése nagy megnyugvást kelt azokban a körökben, ahol ennek a komoly munkássága, kiváló képzelteggü tisztviselőnek hivatali tevékenységét ismerik.

Kitüntetett és előléptetett katonatisztek. *Botha Sándor, Mártha Miklós, Polányi Lajos, dr. Dehény Aladár, dr. Kiss Pál, Papp Mátyás, Vertes Henrik, Gottesman Lajos, Gulyás Sándor, Bán Sándor, Halmos János, Kiss Lajos, Vécsei Mihály, Tauber Emil, Antal Ferenc, Katona Pál, Sztrikó Kovács Elek, Vetró Béla 86. gy. e., Dumencsits Lőrincz, Klanszky Béla, dr. Hevesi Soma, dr. Koldnyi István, dr. Bárhány Hugó, Stern Lajos, Grossmann Hugó, Vas Elemér, Szondy István, dr. Szagal Sándor, Marberger Lajos, Zelmanovits Sámuel, dr. Odí Rezső, Robitsek Ignác, Szdrits János, dr. Milutinovits Miklós, Regényi Kálmán, Csukermándi Sándor, Kátyánszky Ede 6. honv. gy. e., dr. Mikosevits Győző 20. gy. e. hadnagyk főhadnagyká, dr. Tordai Izsó, Basch Vilmos, Klein Armin, dr. König Dávid, Hoffmann József, dr. Balányi Sándor főhadnagyk századosokká léptek elő.*

Merstorfné Nacsa Tessa gyász. Lapunk kitűnő tollu munkatársát, Merstorfné Nacsa Tessát súlyos csaoás érte. Férfjét, aki a temesmegyei Gílad községben jegyző, a forradalom idején a zavargók agyonlőttek. A derék, köztisztelt férflu tragikus elhunya széles körökben fájdalmas részvétet kell. Gílad község sokat köszönhet az elhunynak, aki minden erejét, tudását népo beldogítására szentelte.

Népfőlkelöl állatorvosok előléptetése. A hadügyminiszter Szélinger Antal, Mohl Ferenc, Szabados Benő és Kemény Hermann népf. állatorvosokat főállatorvosokká léptette elő.

A szabadkai állami menhelyhez kelölvé nevezték ki Bódis József napidijast.

Miniszteri köszönetnyilvánítás. A közoktatásügyi miniszter köszönetet mondott Königstádtler Dusan újvidéki lakosnak az ottani főgimn. tanulói javára tett 2200 korona, Roth Manoné újvidéki lakosnak az óbecsei izr. tanulók javára tett 1000 kor. adományáért.

Az újvidéki 32 millió. A 8 Óral Ujság azt írta, hogy az Osztr. Magyar Bank újvidéki fiókja a pénztárában volt 32 milliót átadta két pilótának, hogy ezt az összeget repülőgépen vigyék Budapestre, a közpomba. Az összeg azonban a repülőekkel együtt elűnt. A nevezett lapnak ez a híre — mint illetékes helyről értesülünk — nem felel meg a valóságnak.

Az apatini önkéntesek hangversenye. Az Apatinban volt egyéves önkéntesek egy része, mely az olasz fronton a kardos tisztifolyamat (Säbelcharge Cours) hallgatta, október második felében a harc vonalon magas színvonalon álló hangversenyt rendezett, melyen nagyszámu hallgatóság (tiszték a feleségeikkel) volt jelen. A hangversenyen fellépett Hers Nándor zászlós, a »Bács megye« kiadóhivatalának vezetője is, aki zajos tetszéstől kísérve operarészleteket énekelt.

A kalocsai érsek és a köztársaság. A köztársaság kiküldetése alkalmából Várady L. Arpád kalocsai érsek pástorlevelei adott ki, amellyel üdvözölte az új államformában jelentkező ezeréves magyar nemzetet. A köztársaság kimondását szükségesnek tartja, mert a legtöbb biztosítékot nyújt arra, hogy az állam vezetésében a népakarat érvényesüljön. Okosságot és megfontoltságot ajánl azonban a népnek, nehogy egyesek eszközözé válják. Inti hivat a felelősségre, amellyel Istennek és a Hazának tartoznak s ezért felhívja őket, hogy tiszteljék a törvényes hatalmat és végezzenek termelő munkát.

Névváltozások. A következő névváltozások történtek: Weisz Jenő újvidéki lakos Vasra, Pauli József bajszentiváni lakos Patakira dr. Fischer Henrik kiskéri ügyvéd Fabinyra.

Uj cégek. Bács megyében ujjában eme cégek letesültek:

Szabadka, Székely Mátyás divatárkereskedése.

Szabadka, Fekete Gyula díszműárkereskedése.

Halálozások. *Kupuszdrevits* Lyubomir zombori gör. kel. ídesperes spanyolbetegségben 77 éves korában meghalt. Papi hivatása magaslatán álló, kiváló képzettségű, puritán jellemű, tiszta életű férfi volt, aki az eseményeket a pártpolitikától távol, mindig magasabb szempontból, tisztább felfogással bírálta. Nagy tekintélye volt nemcsak a szerbek körében, hanem a társadalmi élet minden osztályában. Temetésén a nagy férfiakarat megillemző impozáns módon nyilvánult meg a közrészvétel. Sok gyászlobogók lengtek.

Kálló István honvédfőhadnagyot, aki négyéves olasz hadifogságából most tért haza, súlyos csapás érte. Neje, szül. *Sántha* Erika szívszélhűdésben Budapesten elhunyt. Az elhunytban *Sántha* Dezső százados, lapunk kitűnő tollu munkatársa a nővérét gyászolja.

A vasúti forgalom. Szabadkáról jelentik: A személyforgalom lebonyolítása majdnem minden irányban zavartalanul folyik. Budapestről a Keleti pályaudvarról a vonatok a rendes, menetrendszerű időben elindulnak, kivéve a debreceni és kolozvári vonatokat, amelyek további intézkedésig a nyugati pályaudvarról indulnak és oda is futnak be. Dél irányban Ujvidékig, — néha Péterváradig és Szabadkáig járnak a vonatok. — A szerbek azokon a helyeken, amelyeket ők tartanak megszállva, nem zavarják a forgalmat. A pályaudvaron szerb őrségek állanak és a pályaudvarok területére csak a szerb parancsnokok engedélyével szabad belépni. De az utazni szándékozók az engedélyt akadálytalanul megadják, — az induló vonatokat nem zavarják és az utban levőket nem tartják fel.

A zenta-kishegyesi vasút. A kereskedelemügyi miniszter a Magyar gazdasági és kisvasúti r. t. illetve Pollack és Epstein cégnek Zenta város főteréről Zenta állomás érintésével az ugynevezett városi oromdűlőn keresztül az államvasutak Horgos Királyhalom állomásáig; ezen vonalból a Dobruhá állomás melől kiegészítő az államvasutak Patics állomásáig, a bács-bodrogyvármegyey egyesült h. é. vasút Óbecse állomásától Mánajlovits szálláson át az államvasutak Kishegyes állomásáig, ezen vasutak egyesítésére összeköttetésre szolgáló Zenta postaszállás—Kuria dűlő—Pócskai halomdűlő—Óbecse, végül a Zombor—Óbecse h. é. vasút Szenttamás állomásától Bácsfeketehegy és Szeghegy községekön át Kishegyes állomásig vezető keskenyvágányú gőz-esetleg motoros üzemi, saját kezelésben tartandó közforgalmu gazdasági vasútvonalra adott engedélyt 1 évvel meghosszabbította.

Ezer munkásház Szegeden. Szeged városa 228 hold földön 1000 mezőgazdasági munkásház felépítését tervezi. A tervezetet *Berzenczy* Domokos főmérnök készítette, ki Zentán már egy egész városrészt épített munkásházakból és ezzel a munkájával 426 kivándorolni akaró magyar családot mentett meg az országnak. A város körül 630 házat, a tanyákon 370 házat, összesen 1000 ház építését vették programba. Az egész építkezés a lapunkban Somogyi László építész által többszörösen ismertetett modern En pissee döngölt falazatból készülne, melynek anyaga a helyszínen mindenütt megtalálható. Egy-egy épület előállítási költségét 9000 koronára irányozták elő. A város apró telkeket parcelláz, melyeket részben négyeszőgölenként 8 K, részben 3 koronáért engedne át az építési szándékozók. A város megszerezni kívánja az egész építési költséget s a törlesztésre állami hozzájárulást kíván biztosítani. Ez a terv az egész országban kell hogy utánzásra találjon és kiviteiben megvalósuljon!

A posta szavatosságának korlátozása. A posta és távirtdavezérgazgatóság 20669/1918 számú közleménye szerint, tekintet el arra, hogy az ország egyes részeiben, különösen a határterületeken a forgalom biztonságát zavargások veszélyeztetik, felhívom a figyelmet arra, hogy a fentálló szabályok értelmében úgy a beföldi, mint a külföldi való forgalomban ajánlott levelekért, értéklevelekért, értékdobozokért és értéknyilvántartás-al ellátott vady el nem látott csomagokért a posta vis major esetén nem szavatol. A postai szolgálatban vis major forgalma alá tartoznak a postarablás, zendülés, valamint a közrend megbontásával járó egyéb elháríthatatlan erőszakos cselekmények is. A fegyveres elemek által veszélyeztetett helyekre szóló vagy azokongát való ajánlott-levelel, értéklevelel és csomagküldés csak a feladó veszélyre történhetik, vagyis a veszélyeztetett helyeken bekövetkezeti elveszés, illetőleg értékleveleknél és csomagoknál ezenkívül megsérülés és megcsontulás esetében a posta kártérítést csak abban az esetben ad, ha a károsodás a magyar posta alkalmazottjának hűtlensége következtében állott be. Arra nézve, hogy mely helyek tekintendők veszélyeztetetteknek, a feladó dolgát közzé kell tenni.

Hoffman Mihály Özvegye

lakásberendezési vállalata

TELEFON 400. SZABADKÁN. ALAPITTATOTT 1876

Olcsó áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű butorokat.

Napszámosok kerestetnek jó fizetéssel. Napszámosok 20, napszámosnöket 16 kor napibérrel, ingyen lakás, fűtés és világítás mellett cukorgyárakba szonnal elhelyez a szegedi hatóság munkaközvetítő. (Templom-tér 8, telefon 973. szám.)

Számvetési alpműveletekben jártas hadirokkantok kerestetnek. A Magyar Államvasutak igazgatósága — mint *Arnold* Sándor a zombori hadigondozó igazgatója velünk közli — főleg számviteli irodai munkák elvégzése céljából hajlandó volna részben Budapesten, részben pedig a szegedi leszámoló hivatalnál mintegy 200 olyan hadirokkantot alkalmazni, akik a számvetési alpműveletekben jártasak, irni és olvasni tudnak, műveltségük pedig körülbelül oly mérvű, hogy az a négy középiskola elvégzésének megtegye. A négy középiskola elvégzésének okmányoszerű igazolása, amennyiben a fenti előfeltételek fennfognak nem kívánják meg. Az alkalmazás egyelőre próbaidőre szólnak 3—4 korona napdíj mellett, néhány havi próbaidő eltelté után azonban azok a hadirokkantok, akik rátermettségüket beigazolják a segédszili státusba felvételnének, itt részükre nyugdíj-képesség biztosítatnak és évi illetményük makulázatosan 3—4000 koronáig emelkedhetnek.

Elveszett gyermekek. Özv. *Denk* Ferencné született Szabó Erzsébet, a csikszereadi hadigondozó népirodánál megjelenő eladta, hogy őt és 5 kiskorú gyermekét a románok elfogták és Románia belsejébe internálták. Gyermekel azonban a változó viszonyok következtében időközben visszakérültek, azonban nyomuk vezet. Bár ezóta már két év eltelt és folyamódó gyermekeinek feltalálása érdekében mindent megtett, azok hollétérol és sorsáról mind-ezidig semmi hírt nem kapott. A gyermekek nevei: Erzsébet 10 éves, Ferenc 18 éves, Anna 16 éves, Ilona 9 éves és József 7 éves. Bárki, ki a gyermekek hollétérol és sorsáról valamit tud, azizveszkedik erről a csikszereadi hadigondozó népiroda igazgatóságát értesíteni.

Ingyenes munkaközvetítés. A szegedi hatósági munkaközvetítőnél (Templomtér 8, telefon 973.) foglalkozást kaphatnak: kovácsok, lakatosok, kocsigyártók, kelekőők, kárpitosok, molnárok és egyéb ipari szakmunkások. Foglalkozást keresnek: könyvkötők, vassztergályosok, gépészek, villanyszerelek, sütők és egyéb ipari munkások. Kereskedelmi munkaközvetítés. Foglalkozást keresnek: Irodai tisztviselők, raklárnokok, gépirők.

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kijelentem, hogy azon tudósításnak, melyet a Pacséron 1918. április 2-án lefolytatott jegyzőválasztásról, mint a *Bácsmege* rendes tudósítója lapomnak beküldtem s mely tudósítás a Lap 1918. április 11-én megjelent számában tétetett közzé, mindazon állításait, kifejezéseit, melyeket *Vidákovits* Mihály ur magára sértőnek tekinthetett, ezennel visszavonom és fölötte sajnálkozásomat fejezem ki.

Pacsér, 1918. október 30.

Előttünk:

Arany Gusztáv

Csibor János

Hai István.

KÖZGAZDASÁG.

A dunai halászat. A dunaszekcső—dráva-terokról halászatú társulat, melyhez *Bezdán* és *Apatin* és tartozik, évi rendes közgyűlését október 25-én Mohácsra tartotta meg *Höcker* Agoston ingi urad. főfelügyelő előnökte alatt. Az időközben érkezett miniszteri rendeletek felolvasása és tudomásul vétele után a mohácsi határbeli érdekeltségű csoportok beadványát tárgyalák, mely szerint Mohács nagyközség, a mohácsi

velő urbáresek, a mohácsi erdőbirtokosok és a Margitta-szigeti armentesítő társulat megegyeztek a pécsi pü-pöki uradalommal halászatú jogosultságuk aránya tekintetében s ezt az összes érdekeltek kölcsönös nyilatkozata formájában közölték a halászatú társulattal. Az igazgatói üzemévi jelentés szerint a kedvezőtlen vízjárás miatt a halállomány fejlődése nem kielégítő; az összesen 164400 kg. nyi zsákmány sokkal kisebb az előző éviéknél és fajták szerint az alábbi irányban oszlik mng: 1400 kg. kecsge, 45000 kg. süllő, 13000 kg. harcsa, 260000 kg. ponty, 80000 kg. vegyes, 160000 kg. esuka és 25000 kg. fehéral. Felfűnő jelenség, hogy a csukaállomány rendkívüli módon mecsökkent. A társulat 41737 kat. holdnyi vízterületén 320 halászcsalád dolgozik 400 drb. huzóhálóval és egyéb felszerelésekkel (varsa, laplító, lapogató, horgok). Az évi bérjövődém 153815 K. A múlt évi zárószámadásokat 158123 21 K bevétel és 155261 50 K kiadási összeggel, illetve 2951 71 K pénztári maradvánnyal rendben találtak és az igazgatóknak a felmentést megadták. A jövő évi költségvetést 157615 K kiadással irányozták elő, amiből közel 1500 K t halóók jutalmazására szántak, fedezetül pedig az évi bérösszegeken felül kat. holdanként 4 fillér tagsági járulékot vetettek ki. Az orvhalászat nagyon elterjedt, a hatóság ugyan marasztaló ítéleteket hoz, de igen enyhe bünteléseket szab ki. Miatán a múlt évi süllőokra adomány a vasúti forgalmi nehézségek miatt romlott állapotban érkezett, a jövő tavaszra a társulat kíséretét küld a süllőkrákért.

Szerkesztői üzenetek.

Jorgovits Döme p. ú. főtanácsos, Arad, Deák-utca 29. Lapunk legutóbbi száma „ismeretlen” jelzéssel visszaérkezett.

H. T., Baja. Most be kell várnia a fejleményeket.

S. I., Bácsalmás. Ilyen dolgokról most nem lehet írni. Az okof könnyű eltalálni.

Br. M-s. Semmi szín alatt.

V. B., Zombor. Mi elküldtük. Ha nem kapta meg az illető, ennek nem mi, hanem a mostani állapotok az okai.

Zs. L., Bácsalmás. Intézkedünk.

Sz. M., Jánoshalma. Köszönjük. Most nem lehet.

M. D., Tittel. Cenzurázzák.

A kiadóhivatal vezetője: *Nora* Sándor.

Raab Károly hangszerkészítő ZOMBOR

Ajánlja nagy
zongorarakartárát.

Vétel készpénzfizetés
és a legkedvezőbb rész-
letfizetés mellett is.

— Használt zongorák vétele és eladása. —
Zongorák javítása és hangolása.